

Статистичко истражување за наводнување и одводнување на земјиштето, заштита од поплави и уредување на реките

ЖС_ВОД.3_A_MK_2021_1

Референтни метаподатоци според ESMS 2.0 структура

1	Контакт
1.1	Организација/ институција за контакт
	Државен завод за статистика
1.2	Организациска единица за контакт
	Одделение за животна средина, енергија и транспорт
1.3	Лице за контакт
	Сузана Стојановска
1.4	Звање на лицето за контакт
	Советник
1.5	Поштенска адреса
	ул. „Даме Груев“ бр. 4, 1000 Скопје, Република Северна Македонија
1.6	Електронска адреса
	suzana.stojanovska@stat.gov.mk
1.7	Телефонски број
	00389 2 3295 757
1.8	Факс
	00389 2 3111 336
2	Ажурирање метаподатоци
2.1	Последна потврда на метаподатоците
	16/06/2022
2.2	Последна објава на метаподатоците
	16/06/2022
2.3	Последно ажурирање на метаподатоците

16/06/2022

3 Статистичка презентација

3.1 Опис на податоците

Се обезбедуваат податоци за:

1. Количества на вода употребени за наводнување според видот на снабдување со вода и методот на наводнување. Исто така, се прибираат податоци за објекти и уреди за наводнување (црпни станици и агрегати за оросување); користена површина под систем за наводнување и за наводнувана површина и потрошувачка на вода според посеани култури со примена на сите три методи на наводнување.
2. Површини и објекти поплавени од површински води, како и за мерки за заштита и управување (регулирање) на реките.
3. Површини и објекти поплавени од подземни води и за мерки за одводнување на земјиштето.

3.2 Систем на класификации

Национална класификација на дејности, НКД Рев.2 усогласена со Европската класификација NACE Rev. 2 од 01.01.2008.

Листа на речни сливови.

3.3 Опфат на сектор/и

Опфатот на истражувањето е целосен за деловни субјекти чија главна економска активност е снабдување со јавен водовод и јавна канализација, третман, испуштање и третман на отпадни води (сектор -Е/Д - Снабдување со вода; отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината (оддел 3б) според НКД Рев.2.

3.4 Статистички концепти и дефиниции

Статистиката за наводнување е заснована на податоци за количеството вода што им обезбедува на растенијата доволно вода за да се добијат оптимални приноси и висококвалитетна собрана култура. Наводнувањето е од суштинско значење во сува клима каде врнежите не се доволни за раст на растенијата. Дополнително наводнување е исто така од витално значење за производство на високи нивоа на квалитет и принос на земјоделските култури во полусуви и субвлажни клими за време на сушни сезонски периоди и периоди на суша каде што инаку земјоделството не би било економски исплатливо. Сè посушните лета поради климатските промени ја изоструваат ситуацијата. Наводнувањето го зголемува приносот и затоа значително придонесува за земјоделскиот производ и снабдувањето со храна.

Дефиниции:

Речен слив е река со сите свои притоки, доколку не се изразени како посебен слив.

Подземни води се залихи на вода во подземни формации.

Површински води се сите проточни или стоечки води на површината на Земјата. Тука пришаѓаат извори, реки (водотеци), езера, акумулации и сл., како и вештачки создадени водотеци заради наводнување, создавање на пловни канали и сл.

Сопствен водозафат е секое зафаќање на води од страна на корисникот за нивна крајна потрошувачка.

Користени води се сите количества на вода кои извештајните единици во текот на извештајната година ги користеле за наводнување.

Користена земјоделска површина е земјишна површина која се користи за земјоделско производство. Користената земјоделска површина ја сочинуваат ораници и бавчи, овоштарниси, лозја, ливади и пасишта.

Наводнувана земјоделска површина е целосно или делумно наводнувано земјиште кое се наводнува во извештајната година.

Наводнување е изградба, користење и одржување на објекти и реди со кои водата благовремено и континуирано се доведува во земјоделското земјиште со цел да се добијат високи и стабилни приноси на земјоделски култури.

Површинско наводнување е мелиорациски метод со кој водата од извориштата се доведува до земјоделски површини каде во тенок слој истекува и се впива во земјата.

Оросување претставува метод на наводнување со кој водата од извориштата се доведува со пумпи и преку цевковод доаѓа до засеаните површини каде со помош на распрскувач се распределува во форма на дождовни капки.

Капка по капка е метод на локализирано наводнување каде водата се доведува со цевки до секое растение и капе до неговиот корем, било од површината или директно преку мрежа на вентили, цевки и капалици до зоната на коренот.

3.5 Статистичка единица

Деловни субјекти

3.6 Статистичка популација

Деловни субјекти (и подружници) со главна активност Сектор Е (оддел 36) Снабдување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности на санација на околината, според НКД Рев.2.	
3.7	Референтна област
Република Северна Македонија	
3.8	Временска покриеност
Од 1977 година, според НКД Рев.1 и НКД Рев. 2.	
3.9	Базен период
Не е применливо.	
4	Единица на мерење
илјада м ³ , ха, м, км	
5	Референтен период
Година	
6	Институционален мандат
6.1	Законски акти и други договори
<p>НАЦИОНАЛНА ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА</p> <p>Закон за државната статистика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/1997, 21/2007, 51/2011, 104/2013 , 42/2014, 192/2015, 27/16, 83/18, 220/18, 31/20) (https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx)</p> <p>Програма за статистички истражувања 2018-2022 , 2018-2022 („Службен весник на РМ“ бр.22/18.) (https://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=8)</p>	
6.2	Споделување на податоци
<p>Податоци за стандардни статистички индикатори, специјализирани податоци според специфични потреби за податоци.</p> <p>Редовно обезбедување на податоци за Министерството за животна средина и просторно планирање за пресметувањ ена индикатори за вода потребни за редовно известување во Европската агенција за животна средина.</p>	
7	Доверливост
7.1	Доверливост - политика

1. Заштитата на индивидуалните податоци е регулирана со **Законот за државна статистика** (<https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx>).

2. Основните принципи и активности, што се преземаат за да се обезбеди доверливоста на податоците се опишани во **Политиката за статистичка доверливост** (<https://www.stat.gov.mk/pdf/PolitikaZaDoverlivost.pdf>).

7.2 Доверливост - третирање на податоците

Во согласност со член 38 од **Законот за државна статистика** (<https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx>) и **Политиката за доверливост** (<https://www.stat.gov.mk/pdf/PolitikaZaDoverlivost.pdf>), индивидуалните податоци не се објавуваат.

8 Политика за објавување

8.1 Календар на објавување

Датумот на објавување на податоците се утврдува во Календарот за објавување на Соопштенија, кој се ажурира квартално.

8.2 Пристап до Календарот на објавување

<http://www.stat.gov.mk/Kalendar.aspx>

8.3 Кориснички пристап

Сите корисници имаат истовремено (или еднаков) пристап до статистичките податоци: ова значи дека датумите за објавување на статистичките податоци се претходно јавно објавени и никој корисник нема пристап до официјалните статистички податоци пред нивното објавување. Статистичките податоци прво се објавуваат во едицијата „Соопштенија“ на ВЕБ страницата на Државниот завод за статистика во 12.00 часот.

9 Фреквенција на дисеминација

Не е применливо.

10 Достапност и јасност

10.1 Соопштенија

Не е применливо, податоците не се објавуваат во соопштение.

10.2 Публикации

Не е применливо, податоците не се објавуваат во тематска публикација.

10.3 Онлајн база на податоци

Не е применливо, податоците не се објавуваат во онлајн база на податоци.

10.4 Пристап до микроподатоци

Користењето на микроподатоци за надворешни корисници е можно само за истражувачки цели и се врши во согласност со Законот за државна статистика (член 41, член 42 и член 43). Пристапот до анонимизирани микроподатоци е дефиниран со интерна процедура на Државниот завод за статистика „ Пристап до анонимизирани микроподатоци за научно-истражувачки цели “. (<https://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=22>).

10.5 Друго

По барање на корисниците, податоците се подготвуваат и во форма согласно нивните потреби.

10.6 Документација за методологијата

Методолошко објаснување, национално.

10.7 Документација за квалитетот

Не е применливо.

11 Управување со квалитет

11.1 Обезбедување на квалитетот

Квалитетот на процесите и продуктите, во Државниот завод за статистика се обезбедува со почитување на Европскиот Кодекс за работа на европската статистика (<https://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=2>) и Рамката за оценка на квалитетот во рамките на Европскиот статистички систем (ESS Quality Assurance Framework-- <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/64157/4392716/ESS-QAF-V2.0-final.pdf>).

Критериумите за квалитет се утврдени и во Законот за државна статистика во член 4б и член 4в (<https://www.stat.gov.mk/ZakonZaStatistika.aspx>).

11.2 Оценка на квалитетот

Државниот завод за статистика ги реализира статистичките активности во согласност со Статистичкиот бизнис процес модел, кој се базира на меѓународниот модел - Генерички статистички бизнос процес модел (Generic Statistical Business Process Model-GSBPM) .

Примената на овој модел, како и примената на меѓународните стандарди во статистичката продукција обезбедуваат високо ниво на точност и споредливост на податоците.

12 Релевантност

12.1 Потреби на корисниците

Податоците се користат од Министерството за животна средина и просторно планирање за пресметување на индикатори за вода потребни за известување во Европската агенција за животна средина.

12.2 Задоволство на корисниците

Почнувајќи од 2009 година, Државниот завод за статистика на секои три години спроведува Анкета за задоволство на корисниците.

12.3 Комплетност

Комплетност на податоци на национално ниво = 100%.

13 Точност и веродостојност

13.1 Севкупна точност

Истражувањето не се спроведува врз основа на случаен избран примерок и оттука не се пресметуваат примерочни грешки.

13.2 Примерочни грешки

Истражувањето не се спроведува врз основа на случаен избран примерок и оттука не се пресметуваат примерочни грешки.

13.3 Непримерочни грешки

Не се пресметува грешка во опфат - сите прашалници испратени до извештајните единици се добиени. Грешка при мерење: При спроведување на истражувањето, извештаите од терен се прибираат на дневна основа со цел контрола на опфатото и навремено откривање на грешки. Прибраните податоци се проверуваат во Централниот завод. Грешки при обработка на податоците: Податоците се внесуваат во ексел.

14 Навременост и точност

14.1 Навременост

T+180 денови.

14.2 Точност

Податоците не се објавуваат.

15 Кохерентност и споредливост

15.1 Географска споредливост

Податоците се споредливи на НТЕС 1 и 2 (Република Северна Македонија).

15.2 Временска споредливост

Од 1977 до 2018 година и нема прекин на временска серија.

Должината на споредливи временски серии е 41 временски период.

15.3 Меѓудоменска кохерентност

Не е обезбедена кохерентност меѓу области.

15.4	Внатрешна кохерентност
Обезбедена е внатрешна кохерентност, податоците се контролираат и анализираат во процесот на производство.	
16	Трошок и оптовареност
Просечно време за пополнување на прашалникот е 25 минути.	
17	Ревизија на податоците
17.1	Политика за ревизија на податоците
Ревизијата на податоците се прави во согласност со Политиката за ревизија на ДЗС : (https://www.stat.gov.mk/ZaNas.aspx?id=25).	
17.2	Практика за ревизија на податоците
Не е применливо.	
18	Статистичка обработка
18.1	Извори на податоци
Извор на податоци: Статистичко истражување за наводнување и одводнување на земјиштето, заштита од поплави и уредување на реките.	
Рамка на која е заснован изборот е статистичкиот деловен регистер.	
Метод користем за прибирање на податоци: целосен опфат.	
18.2	Фреквенција на прибирање податоци
Годишна	
18.3	Прибирање на податоците
Податоците се прибираат со прашалници кои се испраќаат до претпријатието по пошта.	
18.4	Проверка на податоците
Валидација на податоците се врши според дефинирани критериуми за контрола.	
По добивање на прашалниците (по пошта или ексел преку е-пошта), податоците се архивираат, евидентираат, контролираат и внесуваат во ексел табели.	
Се контролира опфатот кој треба да биде 100%.	
Валидација на излезни податоци:	
Излезните податоци се анализираат и верификуваат, се споредуваат со претходна година (години).	
18.5	Компилирање податоци

После прибирање на податоците се врши контрола според дефинирани критериуми и се врши импутација на вредности кои недостасуваат. Податоците се внесуваат во ексел табели и се врши контрола.

18.6 Прилагодување

Не е применливо, не се врши прилагодување на временската серија и сезонско прилагодување на податоците.

19 Коментар

A.1 Анекси